

Sygn. akt V CNP 60/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi A. P.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia

Sądu Rejonowego w D.

z dnia 17 lipca 2012 r.

w sprawie z wniosku A. P.

przy uczestnictwie T. D., G. K., R. K.

o stwierdzenie nabycia praw do spadku po I. P.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 czerwca 2015 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

A. P. wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w D. z 17 lipca 2012 r., w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po I. P., zmarłej 10 października 2011 r., a to w związku z błędnym określeniem wysokości udziału skarżącego w spadku na 1/3, gdy tymczasem jako mąż uprawniony do spadku wraz z ojcem i zstępnymi rodzeństwem zmarłej I. P. dziedziczy on spadek w udziale wynoszącym 1/2. Skarżący zarzucił, że postanowienie to jest niezgodne z art. 933 § 1 k.c. w zw. z art. 21 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji. Wyjaśnił, że nie wniósł środka zaskarżenia od postanowienia Sądu Rejonowego w D. z 17 lipca 2012 r., ale skoro skutkiem naruszenia prawa przez Sąd Rejonowy jest niezgodność orzeczenia z art. 933 § 1 k.c. w zw. z art. 21 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji, to podstawą skargi jest art. 424¹ § 2 k.c. Stwierdził też, że orzeczenie nie może być wzruszone w drodze jakichkolwiek środków prawnych, a przez jego wydanie wyrządzona mu została szkoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 2 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej instancji, od którego strona nie wniósła dostępnych jej środków prawnych jest dopuszczalna jedynie w wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność orzeczenia z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, a kolejną przesłanką dopuszczalności skargi jest ustalenie, że zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Charakter środka prawnego jakim jest skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sprawia, że podstawową przesłanką jego dopuszczalności pozostaje ustalenie, że przez wydanie tego orzeczenia skarżącemu została wyrządzona szkoda (art. 424¹ § 1 k.p.c.).

Ciężar wykazania wszystkich powyższych przesłanek spoczywa na skarżącym, o czym stanowi art. 424⁵ § 1 pkt 4 i 5 k.p.c.

Skarżący wykazał, że obecnie nie może uzyskać zmiany lub uchylenia zaskarżonego postanowienia w drodze dostępnych mu środków prawnych. Spełnienie tej przesłanki dopuszczalności skargi nie budzi wątpliwości.

Swoje zaniechanie wniesienia apelacji od postanowienia spadkowego z 26 marca 2013 r. i zarazem wyjątkowość sytuacji, w jakiej skarga została wniesiona, wnioskodawca tłumaczy wyłącznie tym, że „na publikacji postanowienia w sprawie, Sąd Rejonowy w D., nie wdając się w szczegóły ogłosił, iż stwierdzenie nabycia spadku w przedmiotowej sprawie następuje zgodnie z ustawą”. Z tej przyczyny zarówno wnioskodawca, jak i jego pełnomocnik po doręczeniu im odpisu postanowienia nie podejmowali kroków w celu jego weryfikacji.

Z akt sprawy wynika, że wnioskodawca był zastępowany w postępowaniu przez fachowego pełnomocnika, który we wniosku o stwierdzenie nabycia spadku zażądał stwierdzenia, że spadek po I. P. nabył wnioskodawca oraz ojciec i bratanek zmarłej w częściach po 1/3, i tak też orzekł Sąd Rejonowy w D. Ma rację wnioskodawca, że Sąd ten przy wydawaniu orzeczenia nie był związany żądaniem wniosku, ale skoro wartość udziału w spadku oddziedziczonego przez męża w zbiegu z ojcem i bratankiem spadkodawcy nie była oczywista dla fachowego pełnomocnika przygotowującego wniosek, to dyskusyjne może być, czy uchybienie Sądu nie polegające na pominięciu męża wśród dziedziczących po jego zmarłej żonie, ale na określeniu jego udziału w spadku na niższym poziomie niż wynikający z ustawy daje się zakwalifikować jako godzące w podstawowe zasady porządku prawnego lub konstytucyjne wolności albo prawa człowieka i obywatela, w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. Bez najmniejszych wątpliwości można natomiast stwierdzić, że uchybienie to zostałoby naprawione w postępowaniu apelacyjnym. Nie sposób przyjąć wyjaśnienia wnioskodawcy, który tłumaczy zaniechanie wniesienia apelacji od postanowienia spadkowego i wyjątkowość niniejszego wypadku tym, że Sąd ogłaszając postanowienie stwierdził, iż dziedziczenie następuje zgodnie z ustawą. Oczywiście jest, że odnosiło się ono do podstawy dziedziczenia, którą może być albo testament, albo - w jego braku - ustawa. Pełnomocnik wnioskodawcy, a zatem i on sam, musieli właściwie rozumieć to

określenie, skoro także żądanie wniosku zmierzało do stwierdzenia, że podstawą dziedziczenia po I. P. jest ustawa.

Skarżący w niniejszej sprawie stwierdził, że jego szkoda polega na „uszczerpieniu masy majątkowej obejmującej odpowiedni udział w części majątku po zmarłej I. P., który z powodu błędnie wydanego postanowienia nie wszedł do majątku wnioskodawcy”, ale mimo zadeklarowania we wstępnej części skargi, że przesłanka ta zostanie uprawdopodobniona w jej uzasadnieniu, ograniczył się w nim do powtórzenia prawie dosłownie zacytowanego wyżej zdania. Nie wskazał na jakiegokolwiek aktywa pozostałe po I. P., w których jego udział w związku z wydaniem zaskarżonego postanowienia ma być określony inaczej niż na to wskazuje brzmienie ustawy. Szkodą w rozumieniu przepisów o skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest konkretny uszczerbek majątkowy, ustalany zgodnie z art. 361 § 2 k.c., a zatem o jej wyrządzeniu może być mowa wyłącznie wtedy, jeśli w spadku pozostały konkretne aktywa, co powinien wykazać skarżący. Na etapie oceny przesłanek dopuszczalności skargi nie jest rzeczą Sądu Najwyższego badanie sprawy spadkowej, w której zapadło zaskarżone postanowienie w celu stwierdzenia, czy zebrany tam materiał pozwalałby na sformułowanie wniosków na temat szkody poniesionej przez wnioskodawcę w związku z wydaniem postanowienia spadkowego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.